

MARIA BREMÓWNA

(ur. 8. XI. 1906 — zm. 1. VIII. 1967)

Dnia 1 sierpnia 1967 r. zmarła w Krakowie Mgr Maria Bremówna, której działalność naukowa oraz społeczna odegrały ważną rolę w historii botaniki w Krakowie.

Po ukończeniu w r. 1926 gimnazjum humanistycznego w Krakowie studiowała botanikę w Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie uzyskała stopień magistra w r. 1934. Potem krótko pełniła obowiązki nauczycielki w gimnazjum Jana Sobieskiego w Krakowie, zanim otrzymała stypendium Ministerstwa WRiOP dla pracy w ochronie przyrody oraz z Funduszu Kultury Narodowej na uzupełnienie botanicznych studiów fachowych. Następnie odbyła krótką praktykę w Muzeum im. Chałubińskiego w Zakopanem, w gimnazjum w Gdyni oraz w Bibliotece Akademii Handlowej w Krakowie, w końcu zaś związała ostatecznie swój los z Instytutem Botanicznym U. J. oraz z Ogrodem Botanicznym. Tutaj zaskoczyła ją wojna, w okresie której pracowała społecznie i naukowo w bardzo trudnych warunkach okupacyjnych. Usunięta z Ogrodu w r. 1942 za „polską postawę“, pracowała do końca wojny w Zakładach Wyrobu Szczepionek prof. O. Bujwida, gdzie uległa ciężkiej zakaźnej infekcji. Po wojnie wróciła raz jeszcze do pracy w Akademii Handlowej, podejmując równocześnie pracę naukową w Instytucie Botaniki U. J. W r. 1946 pełniła przejściowo obowiązki adiunkta tej instytucji, po czym, pozostając w niej nadal, przeprowadziła szereg prac palynologicznych dla Działu Czwartorzędowego Muzeum Ziemi w Warszawie.

W roku 1934 opublikowała oryginalną rozprawę na temat odróżniania drewna modrzewia od świerka metodą anatomiczną, drukowaną w Międzynarodowym Biuletynie PAU.

Głównym działem botaniki, który M. Bremówna wzbogaciła nowymi zdobyczami naukowymi, była analiza plejstocenijskiego i holocenijskiego wieku torfowisk i osadów wodnych metodą analizy pyłkowej. W tę mało jeszcze poznaną przed 40-tu laty dziedzinę badawczą wkroczyła dwoma pracami wykonanymi wraz z dr M. Sobolewską, przedstawiającymi współczesne opady pyłku w Puszczy Białowieskiej (1939) i historię przemian klimatu i roślinności na obszarze Puszczy

Augustowskiej po epoce lodowej (1934). Podówczas były to badania w znacznym stopniu pionierskie, które utorały drogę następnym tego rodzaju opracowaniom w Polsce. Dwie następne prace M. Bremówny dotyczyły flory makroskopowej i mikroskopowej osadów interglacjalnych w dorzeczu Niemna oraz flory holocenińskiej w Jędrzejówce koło Biłgoraja (1950). Następną pracę o florze interglacjalnej z Ciechanek Krzesimowskich ogłosiła w r. 1953. Ponadto w pracy A. Jahna pt. „Nowe dane o położeniu kry jurajskiej w Łukowie“ (1950) podała M. Bremówna spektra pyłkowe „gleby kopalnej“ z Łukowa, zaś w pracy B. Halickiego pt. „Z historii plejstocenińskiej Bałtyku“ (1951) opisała interesujące wyniki swoich badań palynologicznych nad osadem interglacjalnym z miejscowości Tychnowy.

Te bardzo żywe, z wielką gorliwością oraz dokładną znajomością nowoczesnych

metod badawczych prowadzone prace M. Bremówny zjednały jej uznanie kół naukowych w botanice jak i w geologii. Niestety zostały one nagle przerwane z powodu choroby, która następnie zmusiła tę tak bardzo pracy naukowej oddaną botaniczkę, do jej zupełnego porzucenia. Przez niespodziewane odejście M. Bremówny od jej warsztatu pracy, nauka poniosła wielką stratę, zaś ona sama nie mogąc pogodzić się ze swym losem, ostatnie lata życia przeżyła w smutku i w cierpieniu, których nie mogły złagodzić przyjaźń i życzliwość wielu przyjaznych jej ludzi, którzy bezradnie nad jej losem boleli.

SPIS PRAC DRUKOWANYCH

1. Anatomical method for determining the wood of the Spruce and the Larch. Bull. de l'Acad. Pol. des Sciences et de Lettres. Kraków 1934.
2. Podyluwialna historia lasów Puszczy Augustowskiej na podstawie analizy pyłkowej torfowisk. Las Polski, nr 1—3. Warszawa 1934 (wspólnie z M. Sobolewską).
3. Studia nad opadem pyłków drzew leśnych w Puszczy Białowieskiej. Sylwan, Seria A, R. LVI, nr 3—4. Lwów 1939 (wspólnie z M. Sobolewską).

4. Wyniki badań botanicznych osadów interglacjalnych w dorzeczu Niemna. Acta Geol. Pól. Vol. I. Warszawa 1950 (wspólnie z M. Sobolewską).
5. Flora kopalna z Jędrzejówki koło Biłgoraja. Starunia 29. Kraków 1950.
6. Flora interglacjalna z Ciechanek Krzesimowskich. Acta Geol. Pol., Vol. III. Warszawa 1953.
7. Analiza pyłkowa «gleby kopalnej» w Łukowie. — Wyniki tej analizy opublikowane zostały w pracy A. Jahna: Nowe dane o położeniu kry jurajskiej w Łukowie. XIX Rocznik Pol. Tow. Geol. Kraków 1950.
8. Analiza pyłkowa interglacjału eemskiego w Tychnowach. — Wyniki tej analizy opublikowano w pracy B. Halickiego: Z historii plejstocenijskiego Bałtyku. Acta Geol. Pol., vol. II. Warszawa 1951.

Wł. Szafer